

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У статті розглянуто особливості функціонування фондового ринку України. Досліджено, що за останні роки вітчизняний фондовий ринок має суперечливі тенденції розвитку. Загальні обсяги випусків емісійних цінних паперів на фондовому ринку та обсяги випусків акцій протягом досліджуваного періоду скоротились, проте обсяги випусків облігацій значно зросли. Наведено основні проблеми функціонування фондового ринку України, а також запропоновані основні напрями його розвитку.

Ключові слова: фондовий ринок; фондова біржа; акції; цінні папери.

Вступ. Фондовий ринок є важливим сегментом фінансової системи будь-якої країни. Традиційно для розвинених країн даний ринок відіграє роль платформи для рекрутування фінансів, для менш розвинених і транзитивних економік – це шанс залучення прямих і портфельних інвестицій, нових технологій та можливість суттєво поліпшити економічне становище. Разом з тим фондовий ринок України вже біля 30 років знаходиться на етапі становлення, а реальний сектор економіки, на жаль, практично не використовує можливості фондового ринку для залучення інвестиційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню особливостей функціонування та проблем розвитку фондового ринку України присвячено праці багатьох вітчизняних науковців: Безуха С. В. [1], Зайцевої А. О. [2], Іоргачової М. І. [3], Осипова В. І., Крусір Т. О. [5], Редько О. В. [10], Тешевої Л. В. [11], Штефана Л. Б. [13], Шуби О. А. [14], Яворської В. О. [15] та ін. Проте нинішній його стан свідчить про наявність багатьох невирішених питань, які

потребують подальшого вивчення та пошуку шляхів розв'язання.

Постановка завдання. Мета дослідження – визначення сучасного стану розвитку фондового ринку в Україні через аналіз основних його характеристик, та визначення основних його проблем та напрямів покращення.

Викладення основного матеріалу. Фондовий ринок є важливим сегментом фінансової системи будь-якої країни. Традиційно для розвинених країн даний ринок відіграє роль платформи для рекрутування фінансів, для менш розвинених і транзитивних економік – це шанс залучення прямих і портфельних інвестицій, нових технологій та можливість суттєво поліпшити економічне становище.

Згідно з існуючими світовими критеріями, за ступенем зрілості та ризиками фондовий ринок України належить до фондових ринків, що розвиваються, та має потенціал для інтеграції у світовий фондовий ринок завдяки таким факторам:

- в Україні є значна кількість акціонерних компаній із динамічно зростаючою капіталізацією;
- на фондових біржах функціонують системи електронної торгівлі;
- існуюча інфраструктура фондового ринку України відповідає аналогічній структурі фондових ринках розвинених країн;
- в Україні, хоч і повільно, формується внутрішній інвестиційний попит на інструменти фондового ринку [1].

На основі аналітичних даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [4] наводимо динаміку зміни загальних обсягів випусків емісійних цінних паперів зареєстрованих Комісією протягом 2016–2020 років.

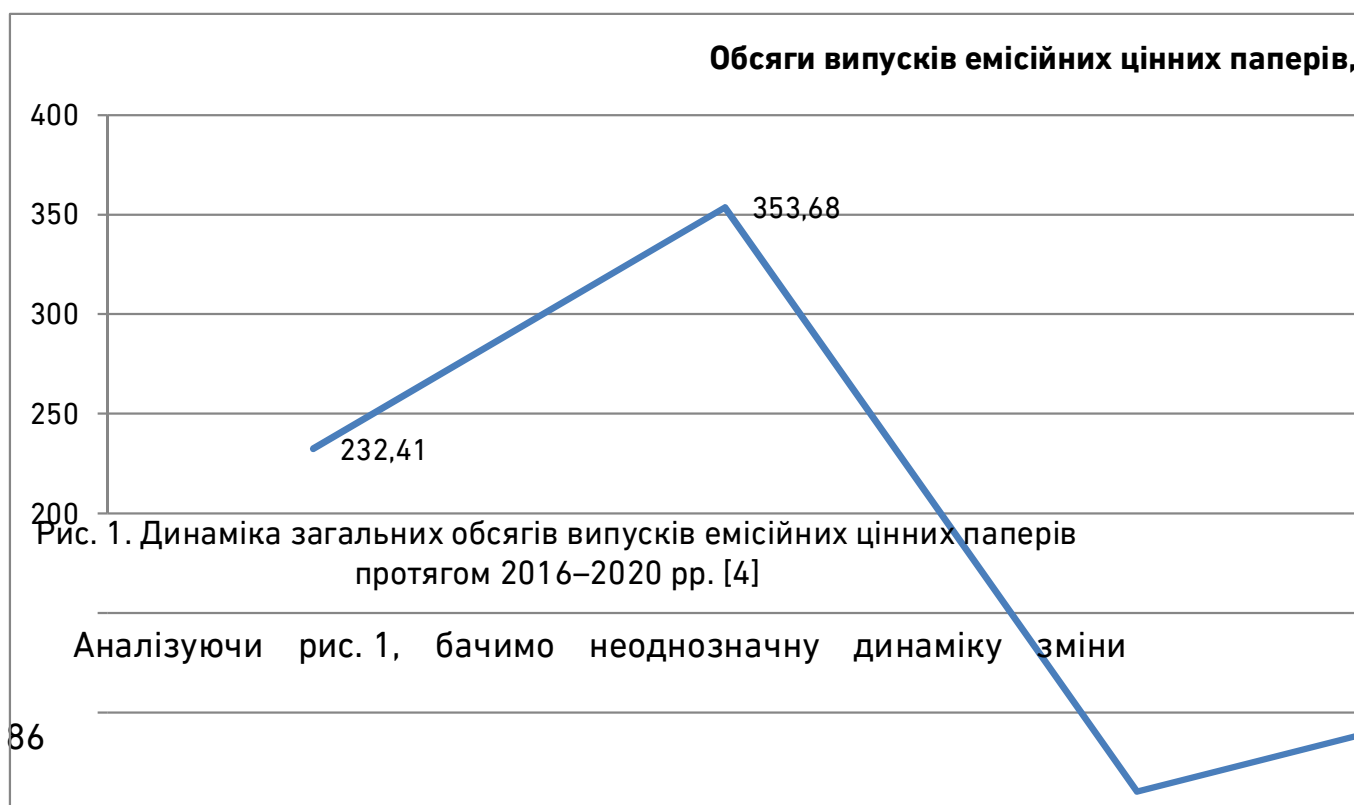

Рис. 1. Динаміка загальних обсягів випусків емісійних цінних паперів протягом 2016–2020 рр. [4]

Аналізуючи рис. 1, бачимо неоднозначну динаміку зміни

загальних обсягів випусків емісійних цінних паперів протягом досліджуваних років. Так, у 2017 році обсяг становив 353,68 млрд грн, що більше на 132 млрд грн порівняно з відповідним періодом 2016 року (221,17 млрд грн). Проте, вже в 2018 році обсяг значно зменшився, а саме: становив 60,32 млрд грн, що менше на 292,84 млрд грн порівняно з відповідним періодом 2017 року (353 млрд грн). Протягом наступних двох років обсяги залишались, приблизно, на тому ж рівні. у 2019 році обсяг становив 112,68 млрд грн, що більше на 52,3 млрд грн порівняно з відповідним періодом 2018 року (60,34 млрд грн), а у 2020 – 113,4 млрд грн, що менше на 79 млн грн порівняно з 2019 роком.

Далі розглянемо обсяги випусків акцій, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку протягом 2016–2020 років.

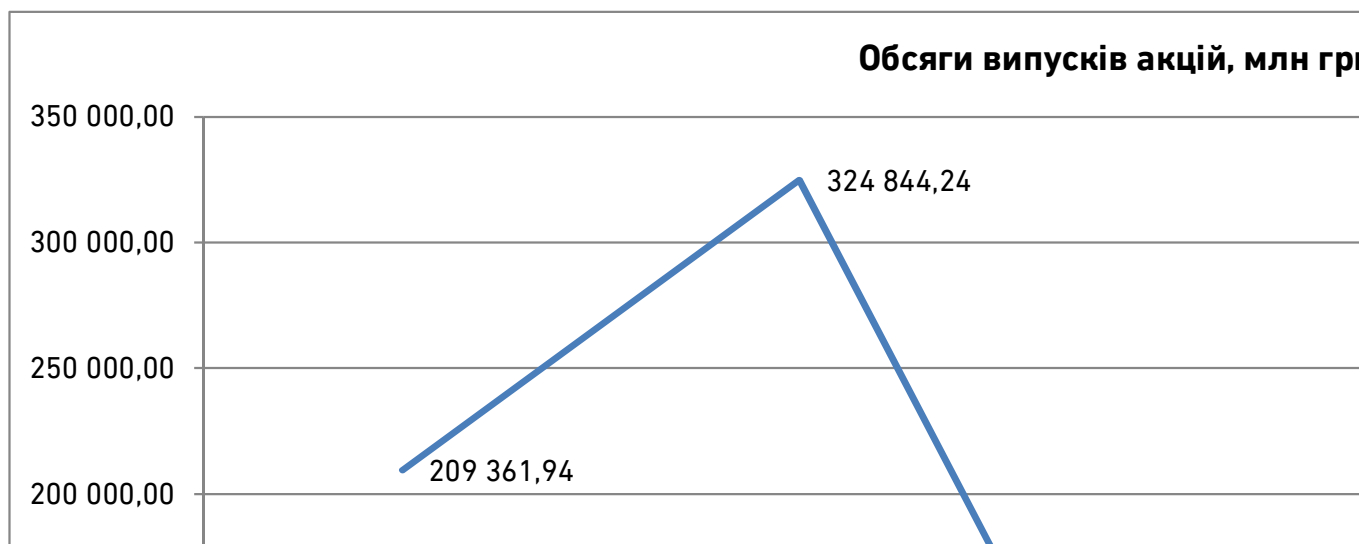

Рис. 2. Динаміка обсягів випусків акцій протягом 2016–2020 рр. [4]

Аналізуючи рис. 2, можемо зазначити, що протягом 2016 року було зареєстровано 128 випусків акцій на суму 209,36 млрд грн. Значні за обсягом випуски акції, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстровано наступним банківським установам, з метою збільшення статутного капіталу, зокрема ПАТ Комерційний банк «ПриватБанк», ПАТ «Державний ощадний банк України», ПАТ «Альфа Банк», ПАТ «Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк» та інші.

Протягом 2017 року було зареєстровано 118 випусків акцій на суму 324,8 млрд грн (більше на 125,5 млрд грн ніж у 2016 р.). Значні за обсягом випуски акцій, які суттєво вплинули на загальну структуру, зареєстровано наступним підприємствами з метою

збільшення статутного капіталу, зокрема ПАТ Комерційний банк «ПриватБанк» та ПАТ «Ощадбанк». У 2018 році було зареєстровано 93 випусків акцій на суму 22,26 млрд грн (на 324,84 млрд грн менше ніж у 2017 р.). Значні за обсягом випуски акцій зареєстровано наступним підприємствами з метою збільшення статутного капіталу, зокрема АТ «СБЕРБАНК» та АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО».

Протягом 2019 року було зареєстровано 78 випусків акцій на суму 63,5 млрд грн (на 41,3 млрд грн більше ніж у 2018 р.). Серед значних за обсягом випусків акцій зареєстровано випуск ПрАТ «Л-Капітал» на суму 394,3 млн грн. Протягом 2020 року було зареєстровано 71 випусків акцій на суму 32,98 млрд грн (на 30,56 млрд грн менше ніж у 2019 р.). Серед значних за обсягом випусків акцій, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій у грудні 2020 року, зареєстровано: випуски АТ «Таскомбанк» на суму 1657 млн грн та ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «РОШЕН» на суму 1 млрд грн.

Таким чином, за останні 5 років спостерігається зменшення кількості випуску акцій (з 128 у 2016 р. до 71 у 2020 р.), до того ж якісний аналіз найбільших емітентів показує в основному лише активність комерційних банків. Це, на нашу думку, свідчить про недостатню привабливість фондового ринку для вітчизняних гравців.

Розглянемо обсяги випусків облігацій, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку протягом 2016–2020 років.

Обсяг випусків облігацій, млн грн

Рис. 3. Динаміка обсягів випусків облігацій підприємств протягом 2016–2020 рр. [4]

Аналізуючи рис. 3, бачимо, що у 2016 році було зареєстровано 118 випусків облігацій підприємств на суму 6,76 млрд грн. У 2017 році обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств збільшився на 2,8 млрд грн і становив 8,35 млрд грн з зареєстрованими випусками у кількості 114. Порівняно з аналогічним періодом 2017 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій у 2018 році збільшився на 7,1 млрд грн і становив 15,46 млрд грн (110 випусків). У 2019 році було зареєстровано 88 випусків облігацій підприємств на суму 11,2 млрд грн, що на 4,2 млрд грн менше ніж у 2018 році. А у 2020 році, випуск становив 32,65 млрд грн (96 випусків), що на 21,74 млрд грн більше ніж у 2019 році.

Отже, за останні роки вітчизняний фондовий ринок має суперечливі тенденції розвитку. Загальні обсяги випусків емісійних цінних паперів на фондовому ринку та обсяги випусків акцій, протягом досліджуваного періоду, скоротились, проте, обсяги випусків облігацій значно зросли.

Фондовий ринок характеризується, насамперед, обсягом біржової торгівлі цінними паперами. Станом на 31.12.2020 ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку мали 5 фондових бірж:

- АТ «Українська біржа»;
- АТ «Фондова біржа «ПФТС»;
- ПрАТ «Фондова біржа «Перспектива»;
- ПрАТ «Українська фондова біржа»;
- ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа» [9].

Однак всього на 3 фондові біржі у нашій країні припадає майже 99,9% від усього обсягу угод з цінними паперами.

Перша Фондова Торгова Система (ПФТС) є одним з найбільших організаторів торгівлі на ринку цінних паперів України; підтримує міжрегіональну систему електронних торгів цінними паперами в режимі реального часу. Біржа заснована у 1996 році, і здійснює торги такими цінними паперами [6]:

- облігаціями внутрішніх та зовнішніх державних позик;
- облігаціями підприємств та місцевих позик;
- казначейських зобов'язань України;
- ощадних та інвестиційних сертифікатів.

«Перспектива» – розташована у Дніпрі, і була заснована у 2006 році. Характерною особливістю біржі є програмне забезпечення власного виробництва [1] і активне використання систем

електронного документообігу (ЕДО) і електронного цифрового підпису (ЕЦП) [7].

«Українська біржа» – 26 березня 2009 року почалися торги цінними паперами. У травні 2010 року почав роботу строковий ринок – торгівля ф'ючерсами. А 2011 рік був ознаменований введенням нового інструмента на ринок – опціону. Сьогодні для торгів на «Українській біржі» доступні наступні інструменти [8]:

- акції;
- облигації;
- ОВДП;
- інвестиційні сертифікати;
- ф'ючерси;
- опціони.

Розглянемо обсяги та динаміку біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі протягом 2016–2020 років у табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз обсягів та динаміки біржових контрактів з цінними паперами на трьох найбільших біржах України протягом 2016–2020 рр., млн грн [4; 13]

Рік	УБ	ПФТС	Перспектива	Усього
2016	3 536,08	95 023,54	136 296,56	236 953,29
2017	13 405,45	64 344,47	127 425,03	205 802,50
2018	20 992,16	112 518,20	127 324,98	260 870,78
2019	3 840,18	114 757,95	186 363,23	304 965,73
2020	2 413,95	131 534,53	201 455,17	335 410,42

Аналізуючи табл. 1, зазначимо, що у 2017 році, порівняно з 2016 роком обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі зменшився на 14,4% (або на 38,1 млрд грн). Проте, у 2018 році, порівняно з 2017 роком, обсяг збільшився на 26,7% (або на 55,1 млрд грн). У 2019 році збільшення продовжилось і обсяг становив 304,9 млрд грн, що на 16,9% більше ніж у 2018 році. Протягом 2020 року порівняно з даними 2019 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі збільшився ще на 10%. Як бачимо з табл. 1, найбільшу частку серед обсягів біржових контрактів з цінними паперами займає біржа «Перспектива», яка за період 2016–2020 рр. збільшила обсяги на 65 млрд грн, водночас ПФТС збільшила на 36 млрд грн, а УБ, навпаки, зменшила на 1 млрд грн.

Розглянемо структуру біржового обігу окремих видів цінних паперів, які є найпоширенішими, на фондовому ринку України

протягом 2016–2020 років у табл. 2.

Аналізуючи табл. 2, бачимо, що найбільшу частку серед всього біржового обігу займають державні облігації. Так, у 2016 році, найбільший обсяг торгів зафіксовано з державними облігаціями України – 210,1 млрд грн (89,16% від загального обсягу). У 2017 році обсяг торгів з державними облігаціями становив 92,1%, тобто частка збільшилась, відносно 2016 року, на 3%. У 2018 році частка збільшилась ще майже на 2%, і становила 94% від загального обсягу. У 2019 році – 96,81% (збільшилась на 2,81% відносно 2018 року). А у 2020 році – 98%, тобто зросла ще на 1,2%.

Таблиця 2

Біржовий обіг окремих видів цінних паперів на фондовому ринку України у 2016–2020 рр., млрд грн [4; 5]

Вид цінних паперів	2016	2017	2018	2019	2020
Обіг біржових торгів	235,4	205,8	260,9	305,0	335,4
Державні облігації	210,1	189,1	245,7	295,0	328,7
Облігації підприємств	9,2	6,1	10,3	8,8	9,3
Акції	2,4	5,0	1,2	0,3	0,6

У 2020 р. було прийнято Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів», у якому враховані вимоги сучасного світового фондового ринку, пов'язані з трансформацією існуючих форм цінних паперів і виникненням нових їх видів. Закон передбачає побудову в Україні нової фінансової інфраструктури:

- впроваджується інститут оператора регульованого ринку, який дасть змогу забезпечити централізоване укладання і виконання угод;
- формується торговий репозиторій (для повноцінного функціонування ринків деривативів);
- визначається центральний контрагент для зняття ризиків невиконання угод і розрахунків за ними;
- створюється модель Багатосторонньої торговельної системи, тобто ринок для малого та середнього бізнесу;
- запроваджується Організована торговельна система, тобто ринок облігацій і контрактів деривативів. У Законі міститься повний

перелік видів цінних паперів, які стануть доступними не тільки для юридичних, але і для фізичних осіб, серед яких облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), недержавні облігації, акції, інвестиційні сертифікати, ощадні та депозитні сертифікати банків, векселі, опціонні сертифікати, фондові варанти, кредитні ноти, депозитарні розписки [5, С. 188].

Важливу роль для якісного функціонування фондового ринку відіграють і наявність достатньої кількості фахівців. Слід зазначити, що Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку встановлює порядок підготовки фахівців з питань фондового ринку та накопичувального пенсійного забезпечення, встановлює кваліфікаційні вимоги щодо осіб, які здійснюють дії, пов'язані з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринку цінних паперів чи діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення, та у порядку, встановленому Комісією, проводить сертифікацію таких фахівців шляхом видачі сертифікатів на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринку цінних паперів чи діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення, їх дублікатів, а також анулювання таких сертифікатів [9].

Система професійної підготовки фахівців з питань фондового ринку та нагляду за змінами у відомостях стосовно їх трудової діяльності в Україні запроваджена з 1996 року. Вона включає в себе навчання, складання кваліфікаційного іспиту та отримання сертифіката.

За період з 01.01.2012 по 31.12.2020, навчання з питань фондового ринку пройшли 21 583 особи, з них у 2020 році – 1 827 осіб, атестацію пройшли 14343 особи, з них у 2020 році – 1122 особи, було видано 13883 сертифіката на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку, у тому числі в 2020 році – 1152 сертифікати. Як показує рис. 4, за останні 3 роки кількість осіб, що пройшли навчання, атестацію та отримали сертифікати, змінювалася не дуже суттєво.

Рис. 4. Показники підготовки фахівців з питань фондового ринку [9]

Це може свідчити про певну незмінність ринку фахівців з питань фондового ринку, що, на нашу думку, є скоріше негативним фактором, адже констатує своєрідній «застій» фондового ринку.

Для повного аналізу сучасного стану функціонування фондового ринку України, важливо визначити основні проблеми, які стоять на шляху його ефективного розвитку [2; 3; 10; 15]:

- недосконалість законодавчо-нормативної бази регулювання відносин підприємств, які взаємодіють на фондовій торговій біржі, зокрема для захисту інтересів інвестора;
- відсутність розвинутої мережі фондових бірж;
- відсутня єдина налагоджена модель діяльності фондових бірж;
- невисокий ступінь застосування похідних цінних паперів;
- низький рівень розповсюдження інформації для населення про функціонування фондового ринку, що призводить до невисокої активності фізичних осіб на фондовій біржі, тобто несприйняття та недооцінка можливостей фондового ринку;
- недосконало розвинута система інститутів недержавних інвестиційних фондів, страхових компаній та інститутів спільного інвестування;
- складна процедура для розміщення акцій за кордоном.

До основних напрямів покращення та розвитку вітчизняного фондового ринку можна віднести [2; 3; 5; 10; 14; 15];

- розвиток корпоративної реформи;

- підвищення ефективності регулювання емітентів;
- розвиток наявного та впровадження нового інструментарію на фондовому ринку, застосування нових інструментів на біржових ринках;
- застосування стимулювання притоку інвестицій на фондовий ринок;
- підвищення активності іноземних інвесторів на українському фінансовому ринку;
- забезпечення надійного і ефективного функціонування ринкової інфраструктури;
- формування прогресивної нормативної бази, враховуючи помилки попередніх періодів та керуючись набутим досвідом;
- здійснення низки заходів, до яких належать збільшення обсягів торгів на біржах до рівня відповідного завданням розвитку економіки країни;
- стимулювання розвитку сучасних систем Internet-трейдингу;
- посилити інформаційну кампанію серед населення про переваги і можливості вкладання коштів до фондового ринку.

Висновки. Підсумовуючи все вищесказане щодо стану фондового ринку України, можна зробити висновок, що фондовий ринок має дуже низький рівень розвитку, кількість інструментів, що пропонується на ринку, є обмеженою, фондовий ринок не виконує своєї базової функції щодо залучення емітентами фінансових ресурсів на ньому. Все це суттєво впливає на структуру капіталу вітчизняних підприємств, оскільки вони мають обмежені можливості щодо виходу на фондовий ринок та управління такою структурою за допомогою емісії акцій та облігацій підприємств. Неможливість адекватного використання юридичними особами інструментів фондового ринку суттєво обмежує їх потенційні можливості до розширення власної діяльності та економічного зростання, і, як наслідок, обмежує економічне зростання економіки країни в цілому. Це потребує впровадження швидких та системних заходів удосконалення існуючої моделі функціонування фондового ринку України.

1. Безвух С. В. Фондовий біржовий ринок України: стан, тенденції, проблеми і заходи щодо їх вирішення. *Вісник Хмельницького національного університету. Сер. Економічні науки.* 2016. № 5. Ч. 1. С. 69–74.
2. Зайцева А. О. Обмеженість інструментарію фондового ринку в Україні. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід.* 2021. № 3. С. 32–38.
3. Іоргачова М. І., Ковальова О. М. Фінансовий ринок України: сучасний стан основних сегментів. *Ефективна економіка.* 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8654> (дата звернення: 25.05.2021).
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Аналітичні дані щодо

розвитку фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> (дата звернення: 15.05.2021). **5.** Осипов В. І., Крусир Т. О. Сучасний стан фондового ринку України. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2019. Том 18. Вип. 1(41). С. 184–187. **6.** Офіційний сайт АТ «Фондова біржа ПФТС». URL: <https://pfts.ua> (дата звернення: 15.05.2021). **7.** Офіційний сайт фондової біржі «Перспектива». URL: <http://fbp.com.ua> (дата звернення: 15.05.2021). **8.** Офіційний сайт фондової біржі «Українська біржа». URL: <http://www.ux.ua> (дата звернення: 15.05.2021). **9.** Річні звіти НКЦПФР за 2014–2020 роки. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/about-us/annual-reports/#page-4> (дата звернення: 15.05.2021). **10.** Редько О. В., Гаркавенко В. О. Вплив пандемії COVID-19 на стан та перспективи розвитку міжнародного фондового ринку. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. Київ. 2020. С. 164–173. **11.** Тешева Л. В. Аналіз розвитку фондового ринку України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 25. Ч. 2. С. 124–127. **12.** Фондовий ринок перестане «лякати» українців та іноземних інвесторів. *Укрінформ*. 18.08.2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3083499-fondovij-rinok-perestane-lakati-ukrainciv-ta-inozemnih-investoriv.html> (дата звернення: 15.05.2021). **13.** Штефан Л. Б. Тенденції розвитку біржового ринку цінних паперів в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 42. С. 338–345. **14.** Шуба О. А. Особливості інтеграції фондового ринку України у світовий фондовий ринок. *Бізнес-Інформ*. 2021. № 4. С. 183–189. **15.** Яворська В. О. Аналіз діяльності фондових бірж на ринку цінних паперів України. *Глобальні та національні проблеми економіки / Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського*. 2017. Вип. 19. С. 483–486.

REFERENCES:

1. Bezvukh S. V. Fondovyi birzhovyi rynek Ukrainy: stan, tendentsii, problemy i zakhody shchodo yikh vyrishennia. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ser. Ekonomichni nauky*. 2016. № 5. Ch. 1. S. 69–74. **2.** Zaitseva A. O. Obmezhenist instrumentarii fondovoho rynku v Ukraini. *Ekonomichna nauka. Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2021. № 3. S. 32–38. **3.** Iorhachova M. I., Kovalova O. M. Finansovyi rynek Ukrainy: suchasnyi stan osnovnykh sehmentiv. *Efektivna ekonomika*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8654> (дата звернення: 25.05.2021). **4.** Natsionalna komisiia z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. *Analitichni dani shchodo rozvytku fondovoho rynku*. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> (дата звернення: 15.05.2021). **5.** Osypov V. I., Krusir T. O. Suchasnyi stan fondovoho rynku Ukrainy. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*. 2019. Том 18. Вип. 1(41). С. 184–187. **6.** Ofitsiynyi sait AT «Fondova birzha PFTS». URL: <https://pfts.ua> (дата звернення: 15.05.2021). **7.** Ofitsiynyi sait fondovoi birzhi «Perspektyva». URL: <http://fbp.com.ua> (дата звернення: 15.05.2021). **8.** Ofitsiynyi sait fondovoi birzhi «Ukrainska birzha». URL: <http://www.ux.ua> (дата звернення: 15.05.2021). **9.** Richni zvity NKTsPFR za 2014–2020 roky. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/about-us/annual-reports/#page-4> (дата звернення: 15.05.2021). **10.** Redko O. V., Harkavenko V. O. Vplyv pandemii COVID-19 na stan ta perspektyvy rozvytku mizhnarodnoho fondovoho rynku. *Ekonomichni visnyk NTUU «KPI»*. Kyiv. 2020. S. 164–173. **11.** Tesheva L. V. Analiz rozvytku fondovoho rynku Ukrainy. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. Ekonomika i menedzhment*. 2017. Vyp. 25. Ch. 2. S. 124–127. **12.** Fondovyi rynek perestane «liakaty» ukraintsiv ta inozemnykh investoriv. *Ukrinform*. 18.08.2020. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3083499-fondovij-rinok-perestane-lakati-ukrainciv-ta-inozemnih-investoriv.html>. (data zvernennia: 15.05.2021). **13.** Shtefan L. B. Tendentsii rozvytku birzhovoho rynku tsinnykh paperiv v Ukraini. *Infrastruktura rynku*. 2020. № 42. S. 338–345. **14.** Shuba O. A. Osoblyvosti intehratsii fondovoho rynku Ukrainy u svitovyi fondovyi rynek. *Biznes-Inform*. 2021. № 4. S. 183–189. **15.** Yavorska V. O. Analiz diialnosti fondovykh birzh na rynku tsinnykh paperiv Ukrainy. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky / Mykolaivskiy natsionalnyi universytet imeni V. O. Sukhomlynskoho*. 2017. Vyp. 19. S. 483–486.

Savina N. B. [1; ORCID ID: 0000-0001-8339-1219],

Doctor of Economics, Professor,

Podlevskiy A. A. [1; ORCID ID: 0000-0002-3166-7487],

Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor,

Podlevska O. M. [1; ORCID ID: 0000-0003-4979-9282],

Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor

¹*National University of Water and Environmental Engineering, Rivne*

MODERN TRENDS OF THE STOCK MARKET DEVELOPMENT OF UKRAINE

The article is devoted to the analysis of the modern stock market in Ukraine. In terms of maturity and risks, the Ukrainian stock market belongs to the emerging stock markets and has the potential for integration into the global stock market due to many factors. These include a significant number of joint-stock companies with dynamically growing capitalization, functioning e-commerce systems, the existing infrastructure of the Ukrainian stock market corresponds to a similar structure of the stock markets of developed countries, and the internal investment demand for stock market instruments is slowly but constantly being formed.

In general, the analysis showed that the stock market of Ukraine has a very low level of development, the number of instruments offered on the market is limited, and the stock market does not fulfill its basic function of attracting financial resources by issuers on it. All this significantly affects the capital structure of domestic enterprises, since they have limited opportunities to enter the stock market and manage such a structure by issuing shares and bonds of enterprises.

Analysis of the professional training system for specialists in the stock market and supervision indicates a certain immutability of the market for specialists in the stock market, which, in our opinion, is rather a negative factor, because it states a kind of «stagnation» of the stock market.

To improve the situation and develop the domestic stock market, it is necessary to complete the formation of a progressive regulatory framework, strengthen the information campaign among the population about the advantages and possibilities of investing in the stock market, develop the existing and introduce new tools in the stock market.

Keywords: stock market; stock exchange; shares; securities.

Савина Н. Б. [1; ORCID ID: 0000-0001-8339-1219],

д.э.н., профессор,

Подлевский А. А. [1; ORCID ID: 0000-0002-3166-7487],

к.э.н., доцент,

Подлевская О. М. [1; ORCID ID: 0000-0003-4979-9282],

к.э.н., доцент

¹Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ФОНДОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Статья посвящена анализу современного фондового рынка Украины. По степени зрелости и рискам фондовый рынок Украины относится к развивающимся фондовым рынкам и имеет потенциал для интеграции в мировой фондовый рынок благодаря многим факторам. К ним можно отнести значительное количество акционерных компаний с динамично растущей капитализацией, функционирующие системы электронной торговли, существующая инфраструктура фондового рынка Украины соответствует аналогичной структуре фондовых рынков развитых стран, медленно, но постоянно формируется внутренний инвестиционный спрос на инструменты фондового рынка.

В целом анализ показал, что фондовый рынок имеет очень низкий уровень развития, количество предлагаемых на рынке инструментов ограничено, фондовый рынок не выполняет своей базовой функции по привлечению эмитентами финансовых ресурсов на нем. Все это существенно влияет на структуру капитала отечественных предприятий, поскольку они имеют ограниченные возможности выхода на фондовый рынок и управления такой структурой посредством эмиссии акций и облигаций предприятий.

Анализ системы профессиональной подготовки специалистов по вопросам фондового рынка и надзора свидетельствует об определенной неизменяемости рынка специалистов по вопросам фондового рынка, что, по нашему мнению, является скорее негативным фактором, ведь констатирует своеобразный «застой» фондового рынка.

Для улучшения ситуации и развития отечественного фондового рынка следует завершить формирование прогрессивной нормативной базы, усилить информационную кампанию среди населения о преимуществах и возможностях вложения средств в фондовый рынок, развивать существующий и внедрить новый инструментарий на фондовом рынке.

Ключевые слова: фондовый рынок; фондовая биржа; акции; ценные бумаги.

Отримано: 28 травня 2021 р.
Прорецензовано: 02 червня 2021 р.
Прийнято до друку: 25 червня 2021 р.